

Høringsuttalelse (202305856) vedrørende

«Søknad om konsesjon for regulering av Åsevatnet».

Konsesjonssøknaden beskriver tiltaket, inkludert fysiske, irreversible inngrep i urørt natur (LNF område). Det er antydning positive økonomiske konsekvenser ved reguleringen, og ubetydelige negative konsekvenser for naturen.

Søknaden gir ikke balansert oversikt over fordeler og ulemper ved en regulering av Åsevatn. God beskrivelse av tiltaket og økonomisk gevinst (Gwt pr investert kostnad), men bagatelliserer negative konsekvenser for miljø, friluftsliv og biologi.

Den samfunnsmessige nytteverdi av reguleringen liten, og fordelene med 10% økning i el-produksjon er i liten grad vurdert opp mot verdien av å beholde Åsevatnet urørt. Verdien av urørt natur er ikke forsøkt kvantifisert i søknaden, og søker bruker deler av rapporten til Ecofact (vedlegg til søknaden) til å antyde at tiltaket ikke er av nevneverdig betydning for natur og friluftsliv. Ecofact sin rapport beskriver naturen i generelle vendinger, men den er lite spesifikk på hvilke arter som finnes i området. I svært liten grad belyser rapporten hvilke konsekvenser en regulering vil ha på enkelte terrestre og akvatiske organismer som lever i reguleringssonen.

Ecofact sin rapport beskriver ikke gyteforhold for ørret ved utløpet av Åsevatn. Sannsynligvis er de ikke kjent med at gyteklare individer samles i det området man nå ønsker å spreng i stykker for kunne senke vannstanden i Åsevatn. Generell kunnskap om at ørret gyter på egnet substrat i innløp og utløp, burde tilsi at Ecofact burde registrert og vurdert gyteforhold, og belyst betydningen av å spreng i stykker det naturlige utløpet. (se vedlagte video av ørret ved utløpet. Foto: Kristin Dokmo Harbakk).

NVE bør ikke gi konsesjon for regulering av Åsevatnet fordi:

1. Åsevatnet fremstår intakt i sin naturtilstand, og har liten til ingen direkte fysisk påvirkning fra menneskelig aktivitet. (Ecofact side 16 i søknadens vedlegg).
2. Det er søkt om å gjennomføre irreversible naturinngrep som å spreng i et utløp som må betraktes som urørt natur (denne søknaden side 2, jfr fig 6 side 8).
3. Regulering av vannstand i et magasin påvirker strandvegetasjon, akvatiske evertebrater, amfibier, fisk og fugl på en negativ måte i et LNF område.
4. De samfunnsmessige fordelene med vannstandsregulering av Åsevatnet er høyst diskuterbare.
5. De negative konsekvensene ved reguleringen er underkommunisert.
6. En konsesjon med tillatelse til å regulere vannstanden gir grunn til å frykte fremtidige søknader om større reguleringshøyde. Med dertil økende miljøbelastning (**jfr føre-var-prinsippet** og pkt 5.3 Samlet belastning side 24 i Ecofact-rapport 917).

Utdypning av punkt 1-4 følger:

1 og 2 . Søkere beskrivelse av naturen i LNF området er omtrentlig, og av og til ikke i samsvar med beskrivelsen i Ecofact rapp. 917. Ecofact sin beskrivelse av Åsevatnet side 16 er dekkende.

Konsesjon-søkere beskrivelser side 13 og 14 under punkt 3.8 synes derfor å være villedende:

Sitat: Totalt sett anses utbyggingen å ha liten påvirkning på landskapsinntrykket. Alle inngrep skjer i et område som fra før er påvirket. Sitat.: Ved lavvann vil den utsprengte kanalen bli synlig over en strekning på ca. 30-40 m ovenfor veibroen. Jfr bilde i ecofact-rapport side 8.

3. Betydning av regulering av vannstanden. Biologi

I sammendrag side 2: *Det er lokal ørretstamme i Åsevatnet. Denne vurderes å ikke ta skade av reguleringen. I sum vurderes de miljømessige konsekvensene å bli ubetydelige.*

I Ecofact-rapport side 21: *Åsevatnet fungerer som funksjonsområde for den lokale fiskestammen. Herunder er alle gruntvannsområder og sidebekker viktige (Jfr Fig 4.5).* Som det fremgår av rapporten til Ecofact vil alle betydningsfulle gruntvannsområder bli negativt berørt av den foreslåtte reguleringen. Ecofact har ikke registrert, eventuelt unnlatt å belyse gyteforholdene i utløpet, der man planlegger sprengning for å kunne senke vannstanden (se vedlagte video).

Om mangfold: Dessverre gir Ecofact rapport 917 svært lite informasjon om mangfold i vannet/strandsonen. Utover å nevne flaskestarr i forbindelse med beskrivelse av helofyttsump, er det ikke gjengitt noen artsnavn.

Arter har fått eget underpunkt (4.5 og 4.6 side 18 og 19), men det er kun ørret som er registrert og gjengitt med artsnavn. I rapporten navngis en rekke arter av fugl og pattedyr som ikke er observert, og som uansett ikke ville bli nevneverdig påvirket av reguleringen.

Betimelige spørsmål til konsesjonssøker/Ecofact er derfor: Vil Kvinand, Stokkand, Strandsnipe, Frosk, Hoggorm og Vannspissmus påvirkes av vannreguleringen? Hva med ulike arter av vårfluer, døgnfluer, fjærmygg, stikkmygg, øyestikkere og knott?

Mangelfull rapport? Tilsynelatende ingen registreringer av landlevende smådyr, edderkopper og insekter? Eller akvatiske evertebrater som er viktige for fisk, amfibier, reptiler, fugl og små pattedyr som henter føde i strandsonen? Som biolog savner jeg opplysninger om arter Ecofact burde registrert under sin befaring. Ecofact er kontaktet, men ville ikke gi informasjon om sine artsregistreringer (Ole Kristian Larsen i Ecofact-pers.med. september 2025).

Triviell vegetasjon. Det brukes de betegnelser som *"triviell vegetasjon* og *«vanlige arter»*, men Ecofact vil ikke navngi hvilke arter som omfattes av samlebegrepene (gjelder både planter og dyr).

Ecofact-rapport 917 beskriver konsekvensene som «ubetydelige». Undertegnede mener dette ikke er riktig, og man bør beskrive konsekvensene i kategori «noe miljøskade»

4 -5 Samfunns-nytte kontra miljø-ødeleggelser?

I pkt 3.14 Samfunnsmessige virkninger (s 14) skriver søker.: *Lokale entreprenører og leverandører vil bli brukt når dette er mulig. Kraftverket vil få økt bokført verdi etter utbyggingen, noe som betyr økt eiendomsskatt til kommunen. Det lokale eierskapet til kraftverket vil bli styrket. Dette vil i sin tur komme lokalsamfunnet til gode gjennom økt kjøpekraft og investeringer i egne bruk og eiendommer.*

Friluftsliv er helsebringende og verdifullt i alle lokalsamfunn. Betydningen av å beholde et attraktivt, uregulert vann som friluftslivsområde er ikke tilstrekkelig belyst i søknaden. Det er åpenbart at lokalsamfunnet får ødelagt et flott tur-mål dersom man sprenger i stykker naturen i utløpet (jfr video av gyteklar ørret).

Miljø-konsekvensene er gjennomgående underkommunisert og bagatellisert ved beskrivelser som eksempelvis: *Sprengning av kanal vil beslaglegge mindre arealer med triviell og vanlig forekommende vegetasjon og naturtyper. Endring av vannstand vil berøre lite av det terrestriske arealet, sett opp mot de naturlige svingningene (side 13 om naturtyper).* Og i pkt 3.13 Brukerinteresser: *Området er noe i bruk til turformål av hytteeiere og lokalbefolkning. Det foregår også jakt og ørretfiske her. Utbygger anser disse interessene å være lite påvirket av tiltaket.*

Det er beskrevet at den utsprengte kanalen ved utløpet vil være synlig i i 20-30 meters lengde. Likevel skriver man side 16 at: *Tiltaket innebærer svært begrenset inngrep, som knapt vil være merkbart i omgivelsene når byggefasen er over.*

Utvilsomt vil en reguleringszone på 0,5m høydemeter gi synlige og klart merkbare spor i flere kilometers lengde. Det påvirkede strandareal omfatter flere dekar selv om det i tabell 2.5 side 12 om arealbruk : *reguleringsmagasinets arealbehov =0 daa.*

Tap av norsk natur er omfattende. Hovedsakelig som følge av mange mindre tiltak som enkeltvis synes ubetydelige. I Kvinesdal er det regulert mange store og små vassdrag, og flere heiområder er utbygd med mange vindturbiner.

Åsevatn er pr nå ikke direkte berørt av det eksisterende vannkraftverket, og det er unødvendig å tillate irreversible naturinngrep i svaberg, og skape endringer i strandsonen fordi søker ønsker økonomisk gevinst ved å utnytte flomtoppene.

6. Fare for nye konsesjonssøknader?

Det er grunn til å frykte at konsesjon til å regulere Åsevatnet kan resultere i fremtidige ønsker om økt reguleringshøyde og økt profitt om noen år. Selv om søker viser til at driften har oversteget forventningene i en tiårsperiode, søkes det nå om konsesjon som innebærer relativt store miljøkonsekvenser for å øke produksjonen med 10%.

Reguleringssonen i Åsevatnet vil påvirke en rekke organismer negativt, og ha betydning for friluftslivet til allmennheten. Den økede belastningen for naturmiljøet i LNF området vurderes derfor som unødvendig. Ecofact poengterer i samlet belastning s 23: *Etter endt utbygging tas det utgangspunkt i at dette ikke vil føre til en videre tilrettelegging for nedbygging av ytterligere naturareal i influensområdet eller nærliggende områder.*

Konklusjon: Konsesjonssøknaden bør ikke innvilges (jfr. føre-var-prinsippet)

Lillesand 25/9 2025 Eirik Nordby ((Cand Scient (akvatisk økologi), hytte-eier)).

Vedlegg:

SNAP_20211107-1242
27.MOV

Video av ørret i utløpet.